

ZAVAROVANJE V KMETIJSTVU

1 KAJ ŽELIMO?

Namen brošure je dvigniti raven ozaveščenosti in informiranosti slovenskih kmetov, da bi se v večji meri odločali za zavarovanje svoje kmetijske pridelave in bi si pri sklepanju tovrstnih zavarovanj ustvarili pravo sliko. Želimo, da se uporabniki seznanite z osnovnimi zavarovalniškimi pojmi in pridobite informacijo o višinah zavarovalne premije ter o dajatvah (izplačilih) zavarovalnic v odvisnosti od izbire višine zavarovalnega jamstva.

Ob raznovrstni ponudbi zavarovanj je težko presoditi, kaj dejansko potrebujemo in kaj lahko od zavarovalnice pričakujemo. Izbira najprimernejšega zavarovanja je odvisna od vaših potreb in finančne zmožnosti. Pomembno je, da primerjate med sabo ponudbe zavarovalnic, saj ima vsaka zavarovalnica svoje pogoje.

Zavarovalne pogodbe so zahtevne in imajo dolgoročne denarne posledice, zato je pomembno, da si pri sklepanju zavarovanj vzamete dovolj časa za premislek. Od zavarovalnega zastopnika oziroma posrednika zahtevajte zavarovalno ponudbo oziroma polico, vse pripadajoče zavarovalne pogoje, izračune, razlage in druge informacije, ki vas zanimajo. Pozanimajte se tudi o morebitnih dodatnih ugodnostih, če sklenete zavarovanje kot npr. popust za nove zavarovance, za mlade prevzemnike kmetij ipd. S podpisom zavarovalne ponudbe ali police namreč potrdite, da ste seznanjeni z zavarovalnimi pogoji oziroma vsemi pogodbenimi določili in da se z njimi strinjate.

2 STANJE ZAVAROVANJ KMETIJSKE PRIDELAVE

Zavarovanje v kmetijstvu postaja v času podnebnih sprememb in vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogajanj čedalje pomembnejši dejavnik uspešnega kmetovanja. Neugodne vremenske razmere lahko močno prizadenejo kmetijske pridelke in posledično ogrozijo prihodke ali celo preživetje kmetije, zato je pomembno, da se odločimo za zavarovanje kmetijske pridelave. Državna pomoč za odpravo posledic naravnih nesreč je namenjena samo za tiste naravne nesreče, za katere ni mogoče uveljavljati sofinanciranja zavarovalnih premij.

V Sloveniji je bilo v letu 2015 zavarovanih 41.486 ha kmetijskih površin, od tega 975 ha sadovnjakov, 1.051 ha hmeljišč, 1.406 ha vinogradov, 31.482 ha žit in preko 6.500 ha drugih rastlin. Zavarovanih je bilo tudi 90.470 živali, od tega 52.721 prašičev in 31.741 goveda.

3 KAKO JE UREJENO ZAVAROVANJE KMETIJSKE PRIDELAVE?

Trenutno imamo v Sloveniji zavarovanje v kmetijstvu urejeno preko zavarovalnic, ki na zavarovalnem trgu tržijo kmetijska zavarovanja. Kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v Register kmetijskih gospodarstev in nimajo finančnih težav, lahko uveljavijo tudi sofinanciranje zavarovalne premije s strani države.

Zavarovanje obsega temeljno zavarovanje in dodatno zavarovanje nevarnosti:

- temeljno zavarovanje posevkov in plodov: toča, požar, strela,
- dodatno zavarovanje posevkov in plodov, ki se sklene k temeljnemu zavarovanju: spomladanski mraz (pozeba), vihar, poplave, suša.
- temeljno zavarovanje gospodarskih živali: pogin, zakol zaradi bolezni.

4 MODEL SISTEMA SOFINANCIRANJA

Sofinanciranje zavarovanja je urejeno z Uredbo o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje in ribištva (Uradni list RS, št. 89/14, 2/15, 3/15, 98/15, 28/16, 81/16).

Model sofinanciranja kot ga postavlja navedena uredba, je upravičencu prijazen. Z zavarovalnico sklenete zavarovalno pogodbo in se dogovorite za plačilo le tistega dela premije, ki ga plačate sami. Za preostali del premije, ki vam ga sofinancira država, z izjavo pooblastite zavarovalnico, da v vašem imenu vloži zahtevek direktno na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP), ki ta preostali del premije nakaže direktno zavarovalnici.

V kolikor znaša sofinancirani del premije več kot 200 eur, mora AKTRP 10% sofinanciranega zneska kot akontacijo dohodnine nakazati na Finančno upravo RS. V tem primeru ste dolžni preostali/manjkajoči del premije (v višini akontiranega zneska) plačati zavarovalnici.

Pogoji za sofinanciranje - posevki, nasadi in plodovi (pogoji pod katerimi mora biti sklenjeno zavarovanje, da lahko kmet uveljavi sofinanciranje):

- zavarovanja in zavarovalni produkti, ki temeljijo na soudeležbi zavarovanca pri škodi z odbitno franšizo v višini najmanj 15% zavarovalne vsote po posamezni zavarovani površini,
- sofinancira se zavarovalna premija za navedene produkte vključno s popusti in davkom od zavarovalnih poslov v višini 8,5%.
- sofinancirajo se zavarovalne premije največ do višine zavarovalne vsote za posamezno kulturo iz uredbe,
- sofinancirajo se z uredbo določene vremenske nevarnosti.

Vremenske nevarnosti, ki so sofinancirane s strani države:

- toča, požar, strela,
- spomladanski mraz (pozeba), vihar, poplava,
- bolezni živali (brez kužnih bolezni).

Za omenjene vremenske nevarnosti je zavarovana samo količina pridelka posamezne kulture, izjema je zavarovanje pridelka sadja, ki je zavarovan tudi za izgubo kakovosti.

Višina sofinanciranja za leto 2017:

- za zavarovanje sadja 40%,
- za zavarovanje vinogradov (grozdja) 30%,
- za zavarovanje hmelja 30%,
- za zavarovanje poljedelskih kultur (poljščine, vrtnine) 20%,
- za zavarovanje živali 20% (le za temeljno zavarovanje).

Pogoji za upravičenost do sofinanciranja:

- do sofinanciranja je upravičen nosilec kmetijskega gospodarstva ali član kmetijskega gospodarstva, ki predloži številko KMG-MID,
- podatki v registru kmetijskega gospodarstva morajo biti ustrezno urejeni - najkasneje v času vlaganja zahtevka za sofinanciranje na AKTRP.

Prikaz vpliva izbire višine jamstva na višino izhodiščne zavarovalne premije (brez popustov):

Prikaz velja za zavarovanja in zavarovalne produkte, ki so sofinancirani po aktualni uredbi (glej Pogoji za sofinanciranje). Izhodiščne premijske stopnje oziroma zavarovalne premije so za posamezne skupine kmetijskih kultur glede na občutljivost različne. Poleg tega se premijske stopnje oziroma zavarovalne premije glede na izpostavljenost in škodno dogajanje razlikujejo med posameznimi regijami.

Spodaj navedene premije so zgolj informativne narave in nakazujejo odvisnost višine premije od kulture in zavarovane nevarnosti ter razlike med posameznimi regijami. Končne višine premij so odvisne tudi od bonitetnih programov vsake od posameznih zavarovalnic.

Primer 1: Temeljno zavarovanje 1 ha za različne kulture (Regija X)

Kultura	*ZV po uredbi (eur/ha)	Izbrana višina jamstva (% od ZV)	Soudeležba (odbitna franšiza v % od ZV)	Popust (%)	Skupna višina premije - z DPZP* (eur/ha)	Sofinanciran del premije (eur/ha)	Premija za upravičenca (eur/ha)
Pšenica	1.050	85	15	-	34,2	6,8	27,4
		80	20	do 15	29,0	5,8	23,2
		70	30	do 30	23,9	4,8	19,1
Koruza (zrnje)	1.365	85	15	-	44,4	8,9	35,5
		80	20	do 15	37,7	7,5	30,2
		70	30	do 30	31,1	6,2	24,9
Grozdje	5.100	85	15	-	664,0	199,2	464,8
		80	20	do 20	531,2	159,4	371,8
		70	30	do 40	398,4	119,5	278,9
Sadje na prostem	16.000	85	15	-	2.777,6	1.111,0	1.666,6
		80	20	do 15	2.361,0	944,4	1.416,6
		70	30	do 30	1.944,3	777,7	1.166,6
Sadje pod mrežo	16.000	85	15	-	520,8	208,3	312,5
		80	20	do 15	442,7	177,1	265,6
		70	30	do 30	364,6	145,8	218,8

*ZV – zavarovalna vsota, DPZP – premija s popustom in davkom

Primeri dodatnih zavarovanj (izraženo v premiji za upravičenca v eur/ha):

1. Doplačilo za dodatno zavarovanje koruze za zrnje pred nevarnostjo viharja (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 10,0 do 17,8 eur/ha.
2. Doplačilo za dodatno zavarovanje grozdja pred nevarnostjo spomladanskega mraza (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 74,60 do 116,2 eur/ha.
3. Doplačilo za dodatno zavarovanje sadja pred nevarnostjo spomladanskega mraza (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 427,95 do 625,0 eur/ha.

Primer 2: Temeljno zavarovanje 1 ha za različne kulture (Regija Y)

Kultura	ZV po uredbi (eur/ha)	Izbrana višina jamstva (% od ZV)	Soudeležba (odbitna franšiza v % od ZV)	Popust (%)	Skupna višina premije – z DPZP (eur/ha)	Sofinanciran del premije (eur/ha)	Premija za upravičenca (eur/ha)
pšenica	1.050	85	15	-	57,0	11,4	45,6
		80	20	do 15	48,5	9,7	38,8
		70	30	do 30	39,9	8,0	31,9

Koruza (zrnje)	1.365	85	15	-	74,0	14,8	59,2
		80	20	do 15	62,9	12,6	50,3
		70	30	do 30	51,8	10,4	41,4
Grozdje	5.100	85	15	-	996,0	298,8	697,2
		80	20	do 20	796,8	239,0	557,8
		70	30	do 40	597,6	179,3	418,3
Sadje na prostem	16.000	85	15	-	3.819,2	1.527,7	2.291,5
		80	20	do 15	3.246,3	1.298,5	1.947,8
		70	30	do 30	2.673,4	1.069,4	1.604,0
Sadje pod mrežo	16.000	85	15	-	868,0	347,2	520,8
		80	20	do 15	737,8	295,1	442,7
		70	30	do 30	607,6	243,0	364,6
Hmelj	8.500	85	15	-	968,4	290,5	677,9
		80	20	do 25	726,3	217,9	508,4
		70	30	do 50	484,2	145,3	338,9

Primeri dodatnih zavarovanj (izraženo v premiji za upravičenca v eur/ha):

1. Doplačilo za dodatno zavarovanje koruze za zrnje pred nevarnostjo viharja (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 18,62 do 29,6 eur/ha.
2. Doplačilo za dodatno zavarovanje grozolja pred nevarnostjo spomladanskega mraza (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 148,83 do 232,4 eur/ha.
3. Doplačilo za dodatno zavarovanje sadja pred nevarnostjo spomladanskega mraza (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 627,94 do 885,4 eur/ha.
4. Doplačilo za dodatno zavarovanje hmelja pred nevarnostjo viharja (za izbiro jamstva v višini 65% od ZV ali več) – od 126,35 do 226,0 eur/ha.

Vsa odstopanja od omejitev, ki jih Uredba določa za namen sofinanciranja t.j. poviševanje zavarovalnih vsot in zniževanje soudeležbe pri škodi (z doplačili za odkup odbitnih franšiz), so komercialne narave in niso predmet sofinanciranja. To pomeni, da vsa morebitna odstopanja v zavarovalnih pogodbah, zavarovanec poravnava v celoti sam.

Prikaz vpliva izbire višine jamstva na dajatev zavarovalnice glede na višino škode:

Primeri	Izbrana višina jamstva (% od ZV)	Škoda na pridelku (%)	Dajatev zavarovalnice (% od ZV)
Primer 1	85	40	25
Primer 2	85	100	85
Primer 3	85	10	0
Primer 4	80	50	30
Primer 5	70	50	20
Primer 6	70	100	70
Primer 7	70	20	0
Primer 8*	100	100	100
Primer 9*	100	5	5
Primer 10**	95	100	95

*velja za zavarovanje sadja pod protitočno mrežo, kjer je bilo z odkupom soudeležbe (odbitne franšize) izbrano jamstvo v višini 100% od ZV.

**velja za zavarovanje pridelka pri določenih zavarovalnih produktih, kjer je bilo z odkupom soudeležbe (odbitne franšize) izbrano jamstvo v višini 95% od ZV.

Ostala zavarovanja, ki so na trgu in niso predmet sofinanciranja:

- dodatno zavarovanja pred nevarnostjo suše,

- zavarovanje protitočne konstrukcije, mreže in sadnih dreves (toča, vihar, teža snega),
- nezgodna zavarovanja gospodarskih živali,
- dodatna zavarovanja gospodarskih živali (zavarovanja stroškov zdravljenja, izguba plodu ob in po porodu, izpad proizvodnje mleka,...).

Tovrstna ponudba na zavarovalnem trgu že obstaja, vendar ni predmet sofinanciranja, tako da zavarovalno premijo v teh primerih zavarovanec poravnava v celoti sam.

5 KAM PO NASVET?

Dodatne informacije o sofinanciranju zavarovalnih premij lahko dobite pri kmetijskih svetovalcih na najbližjem od kmetijsko gozdarskih zavodov, ki delujejo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) ter na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

Vse potrebne informacije v zvezi s ponodbami zavarovalnic in sklenitvijo zavarovalne pogodbe dobite pri zavarovalnih zastopnikih zavarovalnic, ki ponujajo zavarovanje kmetijske pridelave.

6 POMEN NEKATERIH POGOSTO UPORABLJENIH IZRAZOV

Odbitna franšiza (soudeležba zavarovanca pri škodi). To je pogodbeno določen znesek, ki ga pri poravnavi škode zavarovalnica v vsakem primeru odbije oziroma jo bo zavarovanec v primeru škodnega dogodka kril sam. Ta delež, imenovan tudi franšiza, samopridržaj ali lastna udeležba, se lahko določi v odstotku od zavarovalne vsote, v odstotku od nastale škode ali v absolutnem znesku (evrih).

Paketno zavarovanje: zavarovanje vsaj dveh različnih nevarnosti pri isti zavarovalnici.

Premija (zavarovalna premija) je denarni znesek, ki ga zavarovalec (tisti, ki plača, in ne nujno tisti, ki je zavarovan) plača zavarovalnici na podlagi zavarovalne pogodbe za določeno vrsto zavarovanja. To je plačilo za zavarovanje.

Premijska stopnja: razmerje med premijo in prevzeto obveznostjo zavarovalnice, preračunano na enoto obveznosti. Najpogosteje se izraža v odstotkih ali promilih od zavarovalne vsote.

Premijski cenik: cenik za sklepanje zavarovanj, ki v odvisnosti od vrste zavarovanja vsebuje cene zavarovanja ali premijske stopnje.

Respiro rok: rok v katerem se pravice in obveznosti iz zavarovalne pogodbe podaljšajo.

Zavarovalec: oseba, ki sklenuje zavarovalno pogodbo.

Zavarovanec: oseba, katere kmetijska proizvodnja je zavarovana (zavarovalec in zavarovanec sta ista oseba, razen pri zavarovanju na tuj račun).

Zavarovalna pogodba je pogodba, s katero se zavarovalec zavezuje, da bo zavarovalnici plačal zavarovalno premijo ali prispevek, zavarovalnica pa se zavezuje, da bo, če se zgodi dogodek, ki pomeni zavarovalni primer, izplačala zavarovalnino ali odškodnino ali storila kaj drugega.

Zavarovalna polica je listina s podatki o sklenjeni zavarovalni pogodbi.

Zavarovalna vrednost: vrednost zgradbe, stvari, kmetijskih kultur ki so zavarovane (lahko je dejanska vrednost, lahko pa tudi nova vrednost).

Zavarovalna vsota je vsota, ki jo ob sklenitvi zavarovanja določi zavarovalec in od nje plačuje zavarovalno premijo. To je dogovorjen denarni znesek, ki predstavlja zgornjo mejo obveznosti zavarovalnice, če nastane zavarovalni primer. To je najvišji možni znesek zavarovalnine ali odškodnine, ki jo zavarovalnica lahko izplača po posameznem zavarovalnem primeru.

Zavarovalnina: znesek, ki ga zavarovalnica po zavarovalni pogodbi plača zavarovancu.

Zavarovalni pogoji: pravila, po katerih se sklenejo zavarovanja in določajo pravice in obveznosti oseb, ki sodelujejo v zavarovanju. Običajno jih pripravi zavarovalnica vnaprej v obliki formularja.

Zavarovalni primer: nastanek škode na zavarovani kmetijski kulturi oziroma pridelku zaradi ene izmed zavarovanih nevarnosti.

Zavarovalno jamstvo: obveznost, ki jo po zavarovalni pogodbi prevzema zavarovalnica.